

Adres Kayıt Sistemi ile Kent Bilgi Sistemleri'nin Bütünleştirilmesi

Tarık TÜRK¹

Özet

Adres Kayıt Sistemi (AKS) ile Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların ikametgah adreslerinin standartlaştırılması ve kimlik bilgilerinin adres bilgileriyle eşleştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak, kurulan bu sistemin en büyük eksikliği Kent Bilgi Sistemleri (KBS) ile bütünleştirilmemiş olmasıdır. AKS çalışmalarında, standartlaştırılmış bir Ulusal Adres Veri Tabanı'nın (UAVT) oluşturulması öngörülmüştür. UAVT ile ortaya konulan adres kavramı tam anlamıyla mekan ile ilişkilidir. Ayrıca, sistem içerisinde adresin tanımlanabilmesi için binaların numaralandırılması gerekmektedir. Bu durumlar dikkate alındığında, AKS'nin KBS'den bağımsız olarak düşünülmemesi gerekir.

Bu çalışmada, AKS ile KBS'nin bütünleştirilmesine yönelik çözüm yöntemleri önerilmektedir. Çalışma kapsamında kullanılan CBS yazılımında kullanıcı arayüz programları tasarlanmış ve kodlanmıştır. Böylece sistem, hem yerel yönetimlerde çalışan sorumlular tarafından kolay ve etkin bir şekilde kullanılabilir, hem de kentte yaşayan insanlara verilen adres tabanlı hizmetlerde meydana gelen birçok sorunun çözümü kolaylaşacaktır. Ayrıca, önerilen çözüm yöntemlerinin Gezici (Mobil) CBS ile bütünleştirilmesi sonucunda başta sağlık, yangın, güvenlik ve diğer önemli konularda adreslerden kaynaklanan sorunlar da ortadan kalkacaktır.

Anahtar Sözcükler

Adres Kayıt Sistemi (AKS), Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS), Kent Bilgi Sistemi (KBS), Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)

Abstract

Integrating Address Registration System with Urban Information Systems

Purpose of the Address Registration System (ARS) is to register by standardizing dwelling addresses of Turkish people and foreigners living in Turkey and also to match addresses with identification information kept in the Central Population Management System database. However, the most important defect of the system is that it is not integrated with an Urban Information System (UIS). Forming a standardized National Address Database (NAD) is stipulated in the ARS studies and, the address concept manifested in the system is exactly related to spatial position. Furthermore, numeration of buildings is necessary to define an address in the system. Under these conditions, ARS and UIS should not be considered separately.

In this study, solution methods are proposed for integration of ARS and UIS. User interface programs are designed and coded on the GIS software used. Therefore, the system can be used effectively and easily by the authorities in the local administrations. In addition, it facilitates to solve many problems from address based services.

Moreover, many problems stemming from addresses will cease to occur by integrating Mobile GIS and solution methods proposed here for primarily health, fire, security and other issues.

Key Words

Address Registration System, Geographical Information System (GIS), National Address Database, Urban Information System (UIS)

1. Giriş

Kamu hizmetlerinin doğru olarak planlanması ve tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından eşgüdümlü yürütülmesi, devletin tüm vatandaşlarının temel bilgilerine anında ulaşabilmesi ile mümkündür. Doğum, ölüm, evlenme, boşanma ve vatandaşlık gibi bilgiler, kişilerin ikamet adresleri ile kişisel tanıtım numaralarını içeren güvenilir nüfus kayıt sistemlerinin kurulması sonucunda güncel olarak elde edilebilir. Bununla birlikte, ülkedeki insan kaynağının her yönüyle değerlendirilerek toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılması, gelişmişlik hedeflerine yönelik kalkınma planlarının yapıp politikaların üretilebilmesi için nüfusun nitelik ve niceliğinin bilinmesi gerekmektedir (TÜİK 2007).

Ülkemizde; adres standardının olmaması, aynı adresin çok farklı biçimlerde ifade edilmesi, mahalli idarelerce sık sık adres bileşenlerinin değiştirilmesi, kamu hizmetlerinin etkin, hızlı ve verimli bir şekilde sunulmasını engellemiştir (NVİGM 2008). Yüksek Planlama Kurulu; adres işlemlerindeki dağınık yapının tek bir kurumda toplanması, vatandaşlara ait adres bilgilerinin standardının belirlenmesi, paylaşımının sağlanması ve koordinasyon işlerinin yürütülmesi amacıyla, 24.03.2005 tarih ve 5 nolu kararında e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Eylem Planı içinde 29 nolu Eylem olarak AKS'yi açıklamıştır. Sorumlu kuruluş olarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM), ilgili kuruluşlar olarak ise Yüksek Seçim Kurumu (YSK), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Posta Telgraf Teşkilatı (PTT), Yerel Yönetimler ve adrese dayalı hizmet veren kurumlar (elektrik, su, gaz idareleri vd.) belirlenmiştir (NVİGM 2008).

5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik ve AKS Yönetmeliği'ne göre ülkemizde adres bileşenlerinin tanımı yapılarak adres için bir standart getirilmiştir. Numarataj çalışmaları Belediye ve Özel İdarelerce yeniden yapılmıştır. Vali ve kaymakamların başkanlığını yaptığı yürütme kurullarınca adres bilgileri ile T.C. Kimlik numaralarının eşleştirme çalışmaları tamamlanmıştır.

¹Arş. Gör., YTÜ, İnşaat Fakültesi, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü, 34220, Davutpaşa Esenler/İstanbul, tturk@yildiz.edu.tr

TÜİK tarafından UAVT ismi altında yapılan bu çalışmalar tamamlanarak NVİGM'ye 17.08.2007 tarihinde devredilmiştir. Mevcut durum itibarıyla sistem şu anda işlemektedir. Ayrıca, Özel İdare ve Belediyeler yapı ruhsatlarını bu sistemden üretmeye başlamışlardır (NVİGM, 2008).

Böylece, Adresler standarda kavuşturulmuş, numara ve levhalar yenilenmiş, mükerrer olan sokak, cadde ve mahalle isimleri teke indirilmiş ve değişmez sabit tanıtım numarası ile tanımlanmıştır. Oluşturulan UAVT'de, hem adres bileşenleri oluşturma hem de silme ve idari bağlılık değişiklikleri sisteme işlenerek güncelliği sağlanmaktadır. Tüm kurumlara, adres ile ilgili iş ve işlemlerinde standart adresleri kullanma zorunluluğu getirilmiştir. AKS ile adres bilgileri Kimlik Paylaşımı Sistemi üzerinden kurumların paylaşımına açılmıştır (NVİGM, 2008).

Ülkemizde ikamet eden kişilerin adres bilgileri ile ilgili birçok hizmet verilmektedir. UAVT ile Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) veritabanının bütünleştirilmesi sonucunda ülkemizde ikamet eden bütün şahısların adresleri AKS içerisinde bulunmaktadır. Ülkemizdeki kentlerde ikamet eden kişilere verilen adres tabanlı hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi, Coğrafi Bilgi Sistemleri'nin sağladığı analiz ve fonksiyonlardan yararlanılması ile mümkün olabilir.

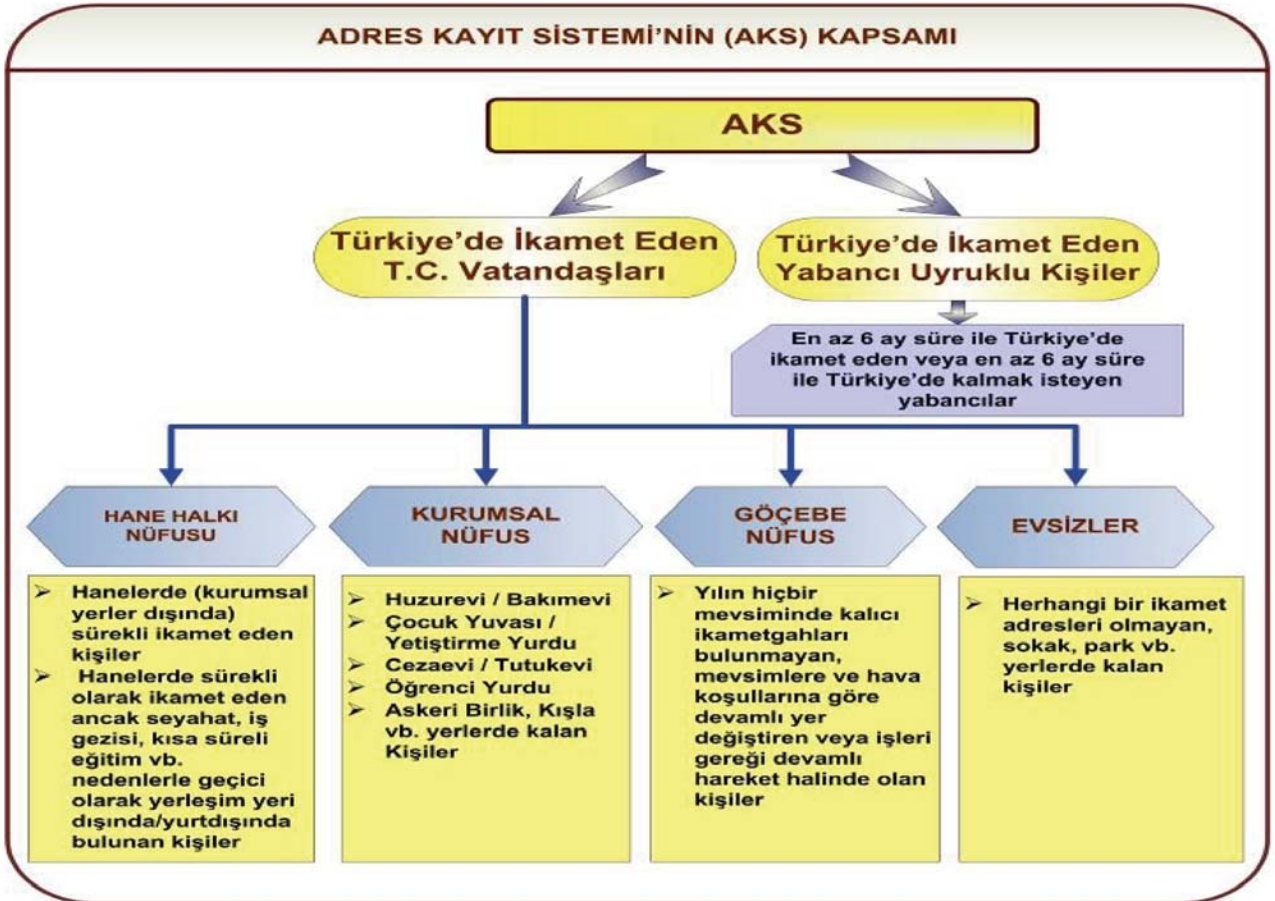
Kent Bilgi Sistemi, kentsel faaliyetlerin yerine getirilmesinde en uygun kararı verebilmek için gereksinim duyulan planlama, altyapı, mühendislik, temel hizmetler ve yönetsel bilgileri hızlı ve sağlıklı bir şekilde irdelemek amacıyla

oluşturulan CBS'nin kent ölçeğinde bir uygulaması olan mekansal bir bilgi sistemidir (YOMRALIOĞLU 2000). KBS ile, kentteki coğrafi ve sözel veriler bilgisayar ortamında ilişkilendirilmektedir. Bununla birlikte, kentte yaşayan insanlara sunulan adrese dayalı hizmetlerin (emlak vergisi, yapı denetimi vb. hizmetler) hızlı, etkin ve ekonomik olarak sunulması, AKS ve KBS'nin bütünleştirilmesiyle gerçekleştirilebilir.

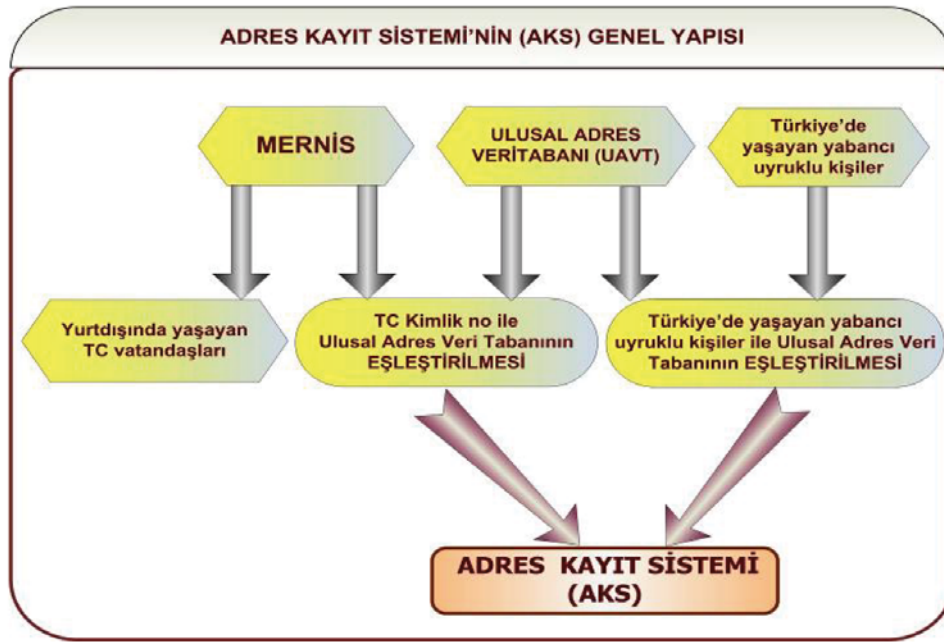
2. AKS'nin Genel Yapısı ve Kapsamı

AKS sayesinde, yerleşim yeri ve diğer adres bilgileri ile T.C. sınırları içinde, adres bileşenleri ile tanımlanmış tüm adreslerin tutulduğu UAVT bilgileri, nüfus kütüklerindeki kişi kayıtları ile ilişkilendirilerek, Kimlik Paylaşımı Sistemi (KPS) üzerinden kamu kurumlarının hizmetine sunulmuştur. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile tüm kurumlara, adres ile ilgili iş ve işlemlerinde bu bilgileri kullanma zorunluluğu getirilmiştir. Adres bilgilerinin kurumlarla paylaşılması; güvenlik, ekonomi, sağlık ve eğitim başta olmak üzere değişik alanlarda hizmet veren kurumların çalışmalarına temel teşkil edecek ve kişilerin hayatını kolaylaştıracaktır (NVİGM 2008).

Kurulan sistem ile, kamu kaynaklarının etkin kullanımı, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde planlanması, güncel bilgiye göre yasal uygulamaların yürütülmesi, daha güvenilir ve zamanlı istatistik üretilmesi sağlanmaktadır (NVİGM 2008). Bu bağlamda oluşturulan sistemin kapsamı Şekil 1'de, sistemin genel yapısı ise Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 1: AKS'nin kapsamı (TÜİK 2007)

Şekil 2: AKS'nin genel yapısı (AKÇAY 2007)

3. Çalışmanın Amacı ve Gerekliliği

Bilindiği gibi CBS, kent ve altyapı uygulamaları, arazi kullanımı ve planlama, çevresel uygulamalar, yer bilimleri uygulamaları, ormancılık ve tarım uygulamaları, ticari uygulamalar ve güvenlik amaçlı uygulamalar gibi birçok alanda kullanılarak insanların yaşamında gün geçtikçe daha da önemli bir yere sahip olmaktadır. Ülkemizdeki kentlerde yaşayan insanlara sunulan adres tabanlı ve diğer hizmetlerin daha verimli ve etkin bir şekilde sunulabilmesi için coğrafi varlıklar arasındaki ilişkiyi görsel olarak sunan, coğrafi analiz olanağı sağlayan ve karar destek sistemi olarak kullanılan CBS'nin kent ölçeğinde uygulaması olan KBS ile AKS'nin bütünleştirilmesi gerekmektedir. KBS ile bütün CBS'nin bütünleştirilmesi sonucunda adres ile ilgili sorunların çözümü oldukça kolaylaşacaktır.

Bu çalışmada, KBS ile AKS'nin bütünleştirilmesinin gerekliliği ve bu işlem için önerilen bir yöntem açıklanmaktadır.

4. AKS ile KBS'nin Bütünleştirilmesinde Önerilen Yöntem

AKS'de değişken UAVT'dir ve numaralama çalışmasının temel amacı ise binaların numaralandırılması ve numaralandırılan binalara ait adreslerin UAVT'ye işlenmesidir (TÜİK 2007). Bu kapsamda belirlenen adres standardı, il, ilçe, bucak, köy, mezra, belediye adı, mahalle adı ve tanıtım numarası, meydan, bulvar, cadde, sokak ve küme evlerin adı ve tanıtım numarası ile site adı, blok adı, mevki adı, dış kapı numarası, iç kapı numarası ve posta kodu gibi bileşenlerinden oluşur (TÜİK 2007). Bu bileşenlerden il adı, ilçe adı, dış kapı numarası ve posta kodunun her adreste bulunma zorunluluğu vardır ve UAVT'de tanımlanan adrese ilişkin pafta numarası, ada numarası ve parsel numarası da dikkate alınmaktadır (TÜİK 2007; NVİGM 2008).

NVİGM, yasal olarak Belediyeler ve İl Özel İdareleri'nin UAVT'den faydalanabilmeleri ve sistemin güncelliğinin sağlanabilmesi amacıyla kullanıcı tanımlama ve yetkilendirme işlemleri yapmaktadır. Belediyeler ve İl Özel İdareleri tanımlanan bu kullanıcı adı ve şifreleri ile sisteme giriş yaparak kullanımı yetkilendirilmiş alanda yapı işlemleri (yapı ruhsatı, yapı kullanım izni ve yanar/yıkılan bina tanımlama işlemleri), beyan işlemleri, veri düzenleme, sorgulama ve raporlama gibi birçok işlemi gerçekleştirebilmektedir (NVİGM, 2008).

Ayrıca, Belediyeler ve İl Özel İdareleri, yetkili olduğu yerleşim alanlarına ait UAVT'de kayıtlı cadde, bulvar, sokak, meydan (CSBM) listesi, mahalle listesi ve bağımsız bölüm listesine ulaşabilmektedir (NVİGM, 2008).

Yerel yönetimlerin yukarıda belirtilen doğru ve güncel veri ve bilgilere ulaşması, kendi KBS çalışmalarının temelini oluşturacaktır. Ülkemizde henüz KBS'yi oluşturmamış yerel yönetimler, doğru ve güncel sayısal haritalarını ürettikten sonra bu verilerini AKS ile bütünleştirmeleri sonucunda, vatandaş odaklı ve adres tabanlı hizmetlerini daha etkin ve verimli bir şekilde sunabileceklerdir.

Adres bilgisini kullanan kurum ve kuruluşlarının UAVT'ye erişimi, ilgili kurum ile NVİGM arasında yapılacak bir protokol ile sağlanır. UAVT'ye erişen kurum ve kuruluşlar, adres bileşenlerinden tespit ettikleri eksiklik ve hataları belediyelere, il özel idareleri ve nüfus müdürlüklerine, hizmet paylaşımı ile ilgili tespit ettikleri eksiklik ve hataları ise Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirip düzeltilmesini talep ederler. Bildirilen eksiklik ve hatalar, ilgili birimlerce en geç 15 gün içinde giderilmektedir (NVİGM, 2008).

Binaların mevcut durumu, kişilerin ikamet adreslerinin değişimi ve yerleşim alanındaki adres bileşenleri gibi bilgilerin güncelleştirilmesi, AKS'den belirli zaman aralıklarında alınan raporlar ile kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Böylece, sistemin adres ve vatandaş odaklı kısmının güncelliği kolaylıkla sağlanabilir.

Bu çalışmada AKS ile KBS'nin bütünleştirilebilmesi için tek bir tanımlayıcı numaraya sahip ve ortak bileşen olan bina, temel coğrafi veri olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, il, ilçe, bucak, köy, mahalle, CSBM ve binada yaşayan bütün şahıslar sistemin içeriğini oluşturmaktadır. Ayrıca, binalar ile bu binalarda bulunan bağımsız birimler arasındaki ilişki UAVT'de bulunan ve eş olmayan bina kodları ile adres numaraları temel alınarak sağlanacaktır. Binalardaki bağımsız birimlerin adresleri ile bu adreslerde ikamet eden şahıslar arasındaki ilişki ise UAVT'deki adres kodu bileşeni aracılığıyla sağlanacaktır. AKS ile KBS'nin bütünleştirilmesini sağlayan bina katmanı ile diğer sözel verilere ait özniteliklere, amaç doğrultusunda farklı öznitelikler de eklenebilecektir. Sistem için tasarlanan veritabanı modeli ve sınıflar arasındaki ilişki Şekil 3'de gösterilmektedir. Veritabanının tasarımında nesne ilişkisel veri tabanı modeli benimsenmiş, mantıksal tasarım aşamasında ise UML (Class) diyagramlarından faydalanılmıştır.

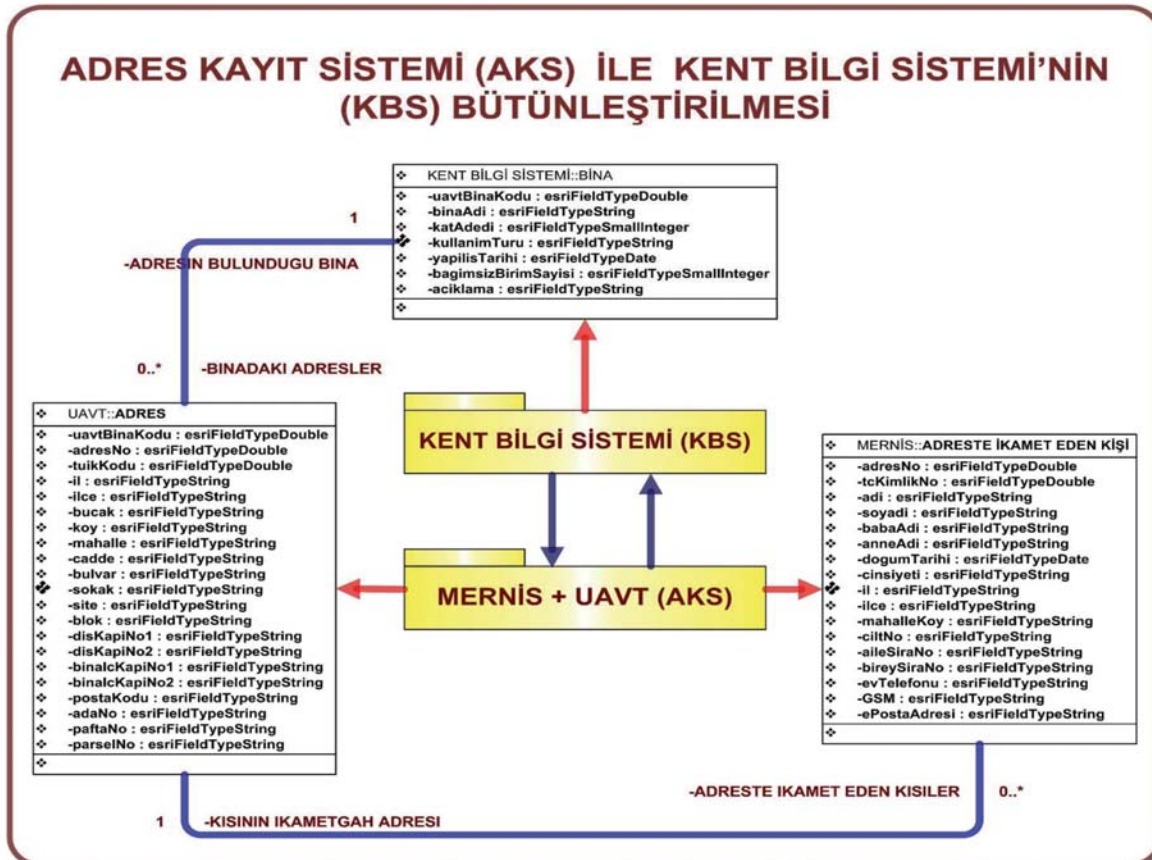
Tasarlanan sistem, İstanbul ili Ümraniye İlçesi pilot alanında CBS yazılımı (Arc GIS 9.2) ile test edilmiştir. Ayrıca, kullanılan CBS yazılımının sağladığı olanaklar doğrultusunda (Arc Object Programlama Dili) tasarlanan arayüz programları ile sistemin kolay ve etkin bir şekilde kullanılması sağlanmaktadır.

Bu çalışmada, KBS içerisinde bulunması gereken temel verilerden yüksek çözünürlüklü uydu görüntüsü (IKONOS), İstanbul ilçe idari sınırları, Ümraniye ilçesindeki mahalle sınırları ve Ümraniye'deki bina verileri kullanılmıştır. Pilot çalışma alanı Şekil 4'de gösterilmektedir.

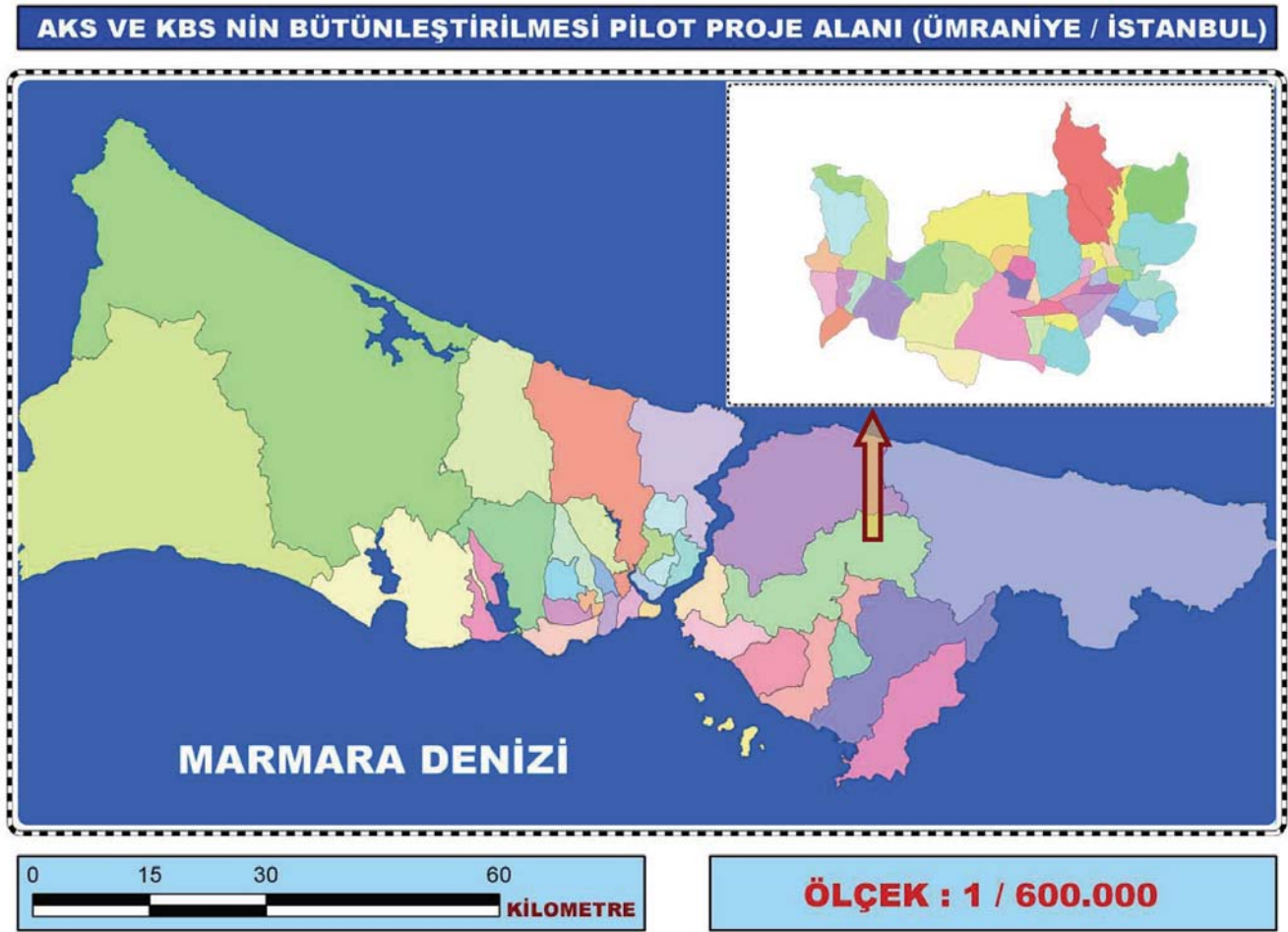
5. Kurulan Sistemin Sağladığı Olanaklar ve Tartışma

AKS ve KBS'nin bütünleştirilmesiyle oluşturulan sistem, kentlerde adres tabanlı sunulan hizmetleri oldukça kolaylaştırır ve kentlerin etkin bir şekilde yönetilmesini sağlar. Kullanılan CBS yazılımı üzerinde Arc Object programlama dili ile kodlanarak tasarlanan kullanıcı arayüz programları ve sistemin genel bir görüntüsü Şekil 5'de gösterilmektedir. Oluşturulan sisteme ilişkin sorgulama örneklerini ve sistemin sunduğu çözüm yöntemlerini şu şekilde sıralayabiliriz.

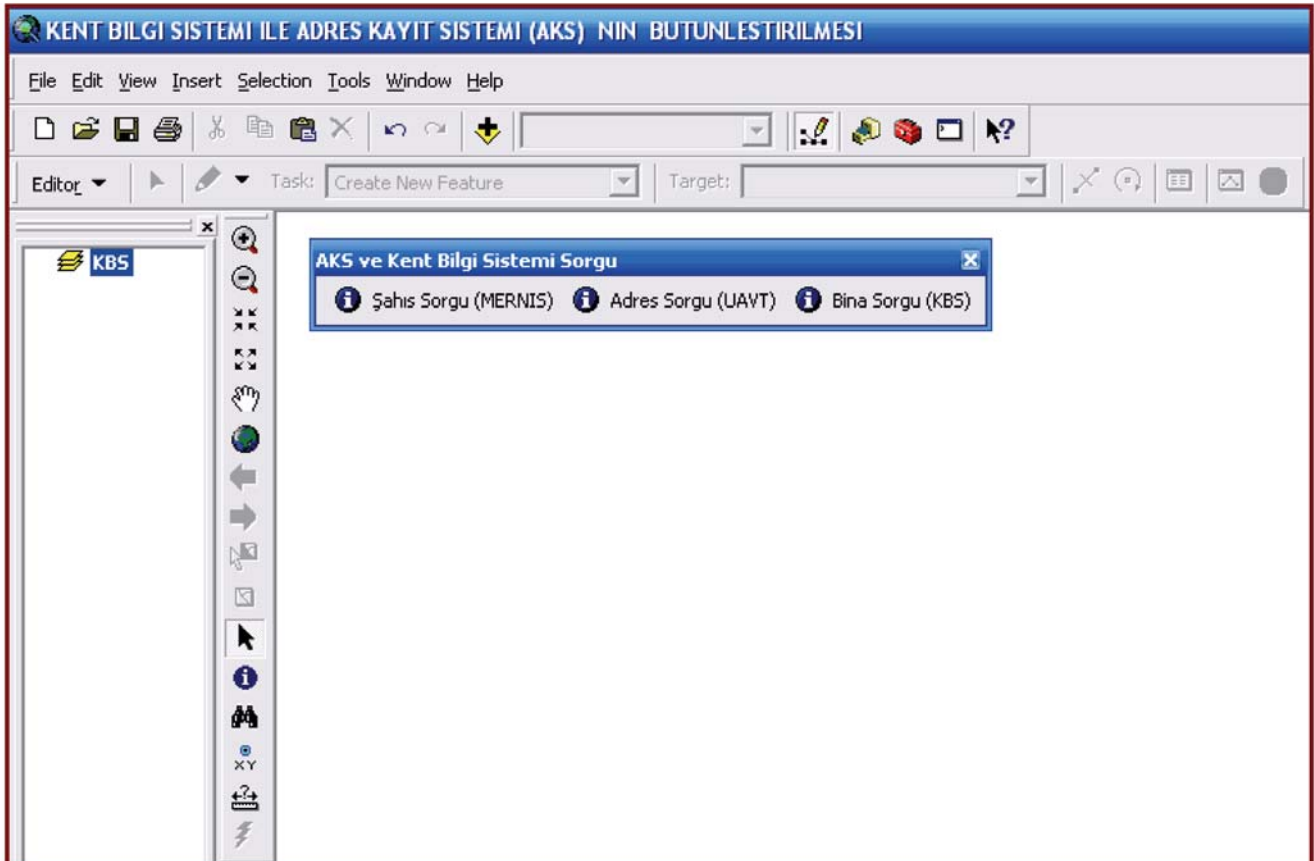
- UAVT'de numaralandırılan binanın kodu girilerek bina hakkında bilgi edinilmesi, seçilen binadaki bağımsız birimlerin UAVT'de kayıtlı olan adresleri, bu adreslerde ikamet eden şahıslar hakkında bilgi edinilmesi, binanın harita üzerinde sorgulama sonucunda seçilerek gösterilmesi ve bunların raporlanması (Şekil 6 ve Şekil 7),
- Tasarlanan kullanıcı arayüz programı yardımıyla T.C. Kimlik Numarasından kişiye ait kimlik bilgilerine erişim (Şekil 8),
- Kişiyi ait kimlik bilgileri yardımıyla kişinin T.C. Kimlik Numarasının bulunması (Şekil 9),
- T.C. Kimlik Numarası bilinen bir kişinin ikamet ettiği adres ve adresin bulunduğu binanın sorgulama sonucunda seçilerek haritada gösterilmesi (Şekil 10, Şekil 11 ve Şekil 12),
- UAVT'de adresi kayıtlı bağımsız birimin harita üzerinde gösterilmesi, bu adreste ikamet eden şahısların tespiti ve seçilen kayıtların raporlanması (Şekil 13 ve Şekil 14).

Şekil 3: KBS ve AKS bütünleştirilmesi amacıyla tasarlanan veritabanı

Şekil 4: Pilot çalışma alanı ve mahalle sınırları

Şekil 5: Tasarlanan kullanıcı arayüz programları ve sistemin genel görüntüsü

AKS ve Kent Bilgi Sistemi Sorgu

Şahıs Sorgu (MERNİS)
Adres Sorgu (UAVT)
Bina Sorgu (KBS)

UAVT BINA NUMARASINA GÖRE SORGU

ULUSAL ADRES VERİ TABANINDAKİ (UAVT) BINA KODUNA GÖRE SORGULA

UAVT BINA KODUNU GİRİNİZ

BINA BİLGİLERİ	
UAVT BINA KODU	3000000059
BINA ADI	ERDEM APT.
KAT ADEDİ	5
KULLANIM TURU	KONUT
YAPILIS TARİHİ	05.10.2001
BAGIMSIZ BİRİM SAYISI	12
ACIKLAMA	

BİLGİ

BU BİNADA < 13 > KİŞİ İKAMET ETMEKTEDİR! BU KİŞİLERİN KİMLİK BİLGİLERİNİ < EXCEL TABLOSUNA > AKTARMAK İSTİYORMUSUNUZ?

BİLGİ

BU BİNADA UAVT NA KAYITLI < 9 > TANE ADRES TESPİT EDİLMİŞTİR ! BU ADRESLERİ < EXCEL TABLOSUNA > AKTARMAK İSTİYORMUSUNUZ ?

Şekil 6: UAVT kodu bilinen bina sorgulaması ve elde edilen raporlar

AKS VE KBS NİN BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ PİLOT PROJE ALANI (ÜMRANİYE / İSTANBUL)

Şekil 7: UAVT bina kodu girilen binanın sorgulanarak harita üzerinde seçilmesi

KISI SORGULA

TC KİMLİK NUMARASINDAN KİMLİK BİLGİLERİNE ULAŞIM

TC KİMLİK NO: **BİLGİLERİNİ GETİR**

KİMLİK BİLGİLERİ

ADRES KODU	3000000661
TC KİMLİK NO	45016414563
ADI	FATİH
SOYADI	ÇETİN
BABA ADI	İHSAN
ANNE ADI	HÜSNİYE
DOĞUM TARİHİ	03.05.1968
CİNSİYETİ	ERKEK

NUFUSA KAYITLI OLDUĞU YER BİLGİLERİ

İL	İSTANBUL
İLCE	ÜMRANİYE
MAHALLE / KOY	ATATÜRK
CİLT NO	33
AİLE SIRA NO	4
BİREY SIRA NO	3

KİŞİYE AİT İLETİŞİM BİLGİLERİ

EY TELEFON NUMARASI	+90 216 335 56 32
GSM NUMARASI	+90 505 211 99 33
E - POSTA ADRESİ	fcetin@gmail.com

TC KİMLİK BUL (TÜRKÇE BÜYÜK HARF GIRİN)

ADI:
 SOYADI:
 BABA ADI:
 ANNE ADI:
 İL:
 İLCE:
 CİNSİYETİ:

TC KİMLİK NUMARASINI BUL

ARANILAN KİŞİNİN TC KİMLİK NUMARASI

ADI:
 SOYADI:
 TC KİMLİK NO:

TC KİMLİK NO DAN KİŞİNİN OTURDUĞU BİNA

TC KİMLİK NUMARASI:

KİŞİNİN İKAMETGAH ADRESİNİ GÖSTER

FORMU TEMİZLE

ÇIKIŞ

Şekil 8: T.C. kimlik numarası girilerek şahsa ait kimlik bilgilerine erişim

SAHİS SORGU

TC KİMLİK NUMARASINDAN KİMLİK BİLGİLERİNE ULAŞIM

TC KİMLİK NO: **BİLGİLERİNİ GETİR**

KİMLİK BİLGİLERİ

ADRES KODU	
TC KİMLİK NO	
ADI	
SOYADI	
BABA ADI	
ANNE ADI	
DOĞUM TARİHİ	
CİNSİYETİ	

NUFUSA KAYITLI OLDUĞU YER BİLGİLERİ

İL	
İLCE	
MAHALLE / KOY	
CİLT NO	
AİLE SIRA NO	
BİREY SIRA NO	

KİŞİYE AİT İLETİŞİM BİLGİLERİ

EY TELEFON NUMARASI	
GSM NUMARASI	
E - POSTA ADRESİ	

TC KİMLİK BUL (TÜRKÇE BÜYÜK HARF GIRİN)

ADI:
 SOYADI:
 BABA ADI:
 ANNE ADI:
 İL:
 İLCE:
 CİNSİYETİ:

TC KİMLİK NUMARASINI BUL

ARANILAN KİŞİNİN TC KİMLİK NUMARASI

ADI:
 SOYADI:
 TC KİMLİK NO:

TC KİMLİK NO DAN KİŞİNİN OTURDUĞU BİNA

TC KİMLİK NUMARASI:

KİŞİNİN İKAMETGAH ADRESİNİ GÖSTER

FORMU TEMİZLE

ÇIKIŞ

Şekil 9: Kişiyeye ait kimlik bilgilerinin girilmesiyle şahsın T.C. kimlik numarasına erişim

TC KİMLİK NO DAN KİSİNİN OTURDUĞU BINA

TC KİMLİK NUMARASI

KİSİNİN İKAMETGAH ADRESİNİ GÖSTER

FORMU TEMİZLE

ÇIKIŞ

Şekil 10: T.C. kimlik numarası bilinen şahsın ikametgah adresine erişim

SORGULANAN SAHŞIN İKAMETGAH ADRESİ

KİŞİ BİLGİLERİ

TC KİMLİK NO **45016414563**

ADI **FATİH**

SOYADI **ÇETİN**

KİŞİ SORGULAMA FORMUNA DÖN

BİNAYI HARİTADA GÖSTER

ÇIKIŞ

KİSİNİN AKS DEKİ İKAMETGAH ADRESİ

UAYT BINA KODU	300000694
ADRES NO (AKS)	300000661
İL	İSTANBUL
İLÇE	ÜMRANİYE
BUCAK	
KÖY	
MAHALLE	İHLAMURKUYU
CADDE	ALEMDAĞ
BULVAR	
SOKAK	
SİTE	
BLOK	
DİŞ KAPI NUMARASI 1	12/A
DİŞ KAPI NUMARASI 2	
BİNA İÇ KAPI NUMARASI 1	8
BİNA İÇ KAPI NUMARASI 2	
POSTA KODU	34771

Şekil 11: T.C. kimlik numarası bilinen şahsın ikametgah adresi

Şekil 12: T.C. kimlik numarası bilinen şahsın ikametgah adresinin sorgulanarak harita üzerinde gösterilmesi

AKS ve Kent Bilgi Sistemi Sorgu

Şahıs Sorgu (MERNİS)
Adres Sorgu (UAVT)
Bina Sorgu (KBS)

ADNKS SORGU

UYARI

SORGULANACAK PARAMETRELERİ MUTLAKA SECMENİZ GEREKİR

ADRESTEN BINAYI BUL	
İL	İSTANBUL ☒
İLCE	ÜMRANİYE ☒
BUCAK	☐
KOY	☐
MAHALLE	İHLAMURKUYU ☒
CADDE	ALEMDAĞ ☒
BULVAR	☐
SOKAK	☐
SITE	☐
BLOK	☐
DİŞ KAPI NUMARASI 1	22 ☒
DİŞ KAPI NUMARASI 2	☐
BİNA İÇ KAPI NO 1	10 ☒
BİNA İÇ KAPI NO 2	☐
POSTA KODU	34771 ☒

ADRESİ HARİTADA GÖSTER

ADRESTE İKAMET EDENLER

SECİLEN BİNAYI BÜYÜT

TUMUNU GÖR

SECİLENİ SECİLMEMİŞ YAP

FORMU TEMİZLE

SECİLENLERİ GÖSTER / KAYDET

ÇIKIŞ

Şekil 13: Adresi bilinen bağımsız birimin belirlenen parametrelere göre sorgulanarak harita üzerinde seçilmesi

Şekil 14: Adresi girilerek sorgulanan bağımsız birimin bulunduğu binanın harita üzerinde gösterilmesi

6. Değerlendirmeler

Bu çalışmada AKS ile KBS'nin bütünleştirilmesine yönelik birtakım çözüm yöntemleri sunulmuştur. Bu bütünleştirme sürecinde, kendi KBS'sini oluşturmuş ya da oluşturacak yerel yönetimlerin aşağıda belirtilen ayrıntıları dikkate alması gerekir.

- NVİGM, özel idareler ve belediyeler tarafından yapılacak olan adres bileşenlerindeki değişikliklerin güncellenmesi ve koordinasyonunu sağlamaktan, idari birim bağılıklarında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak UAVT ve kişilere ait adreslerin güncellenmesinden, KPS üzerinden adreslerin diğer kurumlarla paylaşılmasından, adreslerle ilgili bütün iş ve işlemlere ait geri izleme bilgisinin elektronik ortamda tutulmasından, UAVT'nin yedeklenmesi ve güncellenmesinden sorumludur (TBMM, 2006).
- Belediyeler ve İl Özel İdareleri; tespit edilen adres bileşenlerinin UAVT'ye işlenmesi, işlenen adreslerin güncelleştirilmesi, yapı belgelerinin (yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve yanan/yıkılan binalar) UAVT üzerinden verilmesinden sorumludur (TBMM, 2006).
- KBS'nin temel verisi olan bina ile UAVT'de bulunan bağımsız birimlerin adresleri arasında bir binaya karşı çok sayıda adres kaydı ilişkisi söz konusudur. Yine yapı içindeki bağımsız birimler ile bu birimlerde ikamet eden kişiler arasında aynı ilişki mevcuttur. Yerel yönetimlerin AKS ile kendi KBS'ni bütünleştirebilmesi için UAVT'deki eşi olmayan bina kodlarını ve adres numaralarını referans olarak almalıdır (Bkz. Şekil 3).
- Çalışma kapsamında önerilen çözüm yöntemlerinde de belirtildiği gibi UAVT'de bulunan adres tablosundaki pafta, ada ve parsel numaraları da dikkate alınmalıdır (Bkz. Şekil 3).
- KBS'yi oluşturmamış yerel yönetimler, doğru ve güncel sayısal haritalarını ürettikten sonra binaların mevcut durumunun belirlenmesi, kişilerin ikamet adreslerinin değişimi ve yerleşim alanındaki adres bileşenlerinin güncelleştirilmesi gibi işlemleri AKS'den belirli zaman aralıklarında alacağı raporlar ile sağlayabilir.

7. Sonuç ve Öneriler

AKS, ülkemiz açısından vatandaşlara yönelik birçok hizmetin sunulması açısından oldukça önemlidir. Sistem sayesinde kaynaklar etkin olarak kullanılmakta, yerleşim yeri bazında güncel nüfusun nitelik ve niceliklerine ilişkin güvenilir istatistikler üretilmekte, adres ve nüfus tek merkezden takip edilmekte, kamu hizmetleri etkin bir şekilde yönetilmekte, kamu kurum ve kuruluşlarının bütünleştirilmiş bir e-Devlet

yapısına ulaşması ve kamusal denetim mekanizmalarının daha etkin bir şekilde çalışması sağlanmaktadır. Ancak, oluşturulan sistemin CBS tabanlı olmaması bu sistemin en büyük eksikliğidir. Çünkü, UAVT'nin temeli, coğrafi bir varlık olan binalara ve binalardaki bağımsız birimlerin adres bileşenlerine dayanmaktadır. Bununla birlikte, bina ile binada ikamet eden kişiler arasında bir ikamet etme ilişkisi söz konusudur. Ülkemizdeki kentlerde yaşayan insanlara sunulan adres tabanlı hizmetlerin ekonomik, etkin ve denetlenebilir bir şekilde sunulabilmesi için mutlaka CBS'nin kent ölçeğindeki uygulaması olan KBS ile AKS'nin bütünleştirilmesi gerekmektedir.

Ulusal Mekansal Veri Altyapısı'nda (UMVA) adres verisi temel veriler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte AKS, Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin (TUCBS) en önemli bileşenlerindedir. AKS ile KBS'nin bütünleştirilmesine yönelik önerilen bu çözüm yöntemleri tartışılarak TUCBS çalışmalarına katkı sağlayabilir.

Bu çalışmada, AKS'nin KBS ile bütünleştirilmesi ve kullanılan CBS yazılımı üzerinde tasarlanan arayüz programları yardımıyla kentte yaşayan insanlara sunulan adres tabanlı hizmetlerin daha etkin ve denetlenebilir bir şekilde yönetilmesi amacıyla çözüm yöntemleri sunulmuştur. Sunulan bu yöntemlerle Gezici (Mobile) CBS'nin (PDA+GPS) bütünleştirilmesi sonucunda; başta yangın, sağlık, güvenlik gibi acil durumlar olmak üzere diğer pekçok konuda da, adresten kaynaklanan sorunlar ortadan kalkacaktır. Ayrıca, oluşturulan sistemin Afet Yönetimi'nde kullanılması durumunda afetlerden kaynaklanan zararlar azaltılabilecektir.

Kaynaklar

- AKÇAY L.: **Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)**, Deprem Bölgelerinde Coğrafi Bilgi Sistemi'nin Önemi Uluslararası Sempozyumu, 06-07 Eylül 2007, Gölcük Belediyesi s 224-243. Kocaeli, 2007.
- NVİGM : **Adres Kayıt Sistemi Numarataj Yetkilileri Kullanıcı Klavuzu**, İçişleri Bakanlığı NVİGM, Ankara, 2008.
- TÜRK T.: **Teknik Altyapıya Yönelik Coğrafi Bilgi Sistemi Tasarımı ve Uygulaması**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- TB MM: **5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu**, www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/adnks/dosya/kanun/nufus_kanunu.pdf, Mart 2008.
- TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu web sayfası, **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi İkamet Adreslerini Belirlemeye Yönelik Alan Uygulaması El Kitabı**, http://www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/adnks/dosya/elkitabi/ikamet.pdf, Mart 2008.
- YOMRALIOĞLU T.: **Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Kavramlar ve Uygulamalar**, Karadeniz Teknik Üniversitesi, ISBN 975-97369-0-x, Trabzon, 2000.